

Nihâvend Şarkı

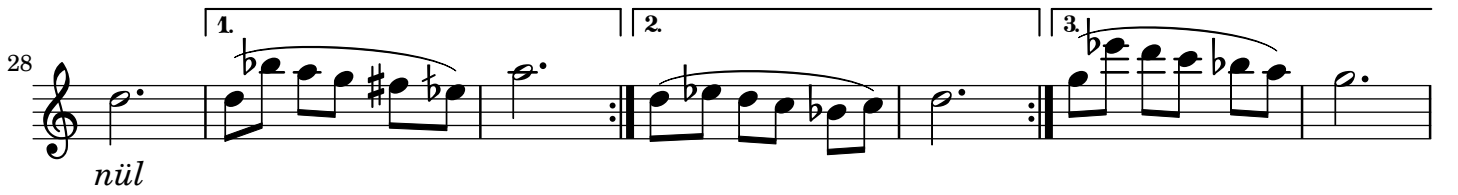
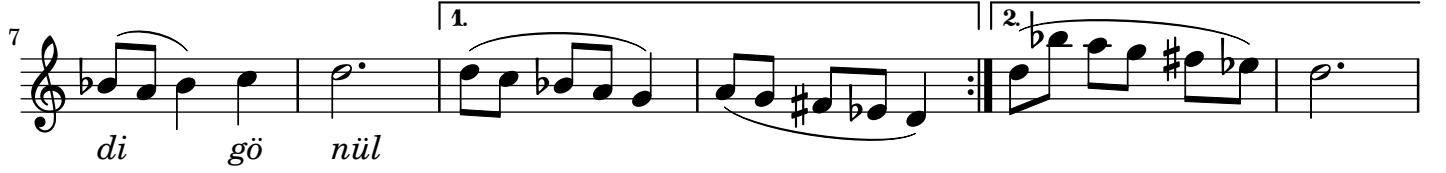
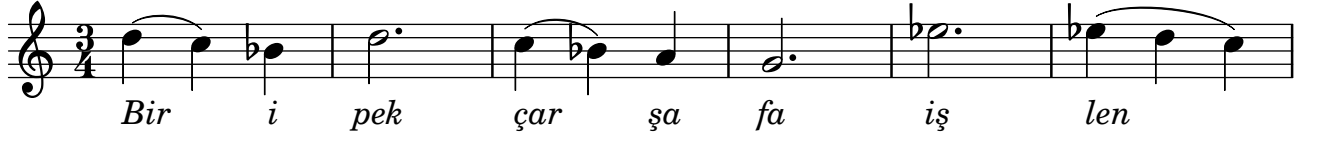
Bir İpek Çarşafa İşlendi Gönül

NEY

Bestekâr : **Ahmed Yektâ Madran**

Usûlü : **Semai**

Güftekar : **Aka Gündüz Kutbay**

Ahmed Yektâ Madran

Ahmet Yekta Madran 6 Mayıs 1885 (1301) günü Kırkağaç'ta doğmuştur. Babası Müderris Yekta Efendi'dir. İlköğrenimini tamamladıktan sonra, dayısı tarafından İzmir sanat mektebine yerleştirilmiştir.

Orada mektebin bando takımına ayrılmış, klarnet çalmayı ilk kez burada, öğretmenini ismail Zühtü Kuşuoğlu'ndan öğrenmiştir. 1904 yılında İzmir Sanat Okulundan mezun olmuştur. Edirne'de askerliğini yaptığı sırada, kaza sonucu bir gözünü kaybetmiştir. Milli heyecanı yüzünden bazı sebeplerle 1906 yılında Kıbrıs'a sürgün edilmiş, orada iki yıl öğretmenlik yaptıktan sonra 1908 yılında Meşrutiyet'in ilan edilmesiyle İstanbul'a dönerek Musiki-i Hümayun'a klarnet sanatçısı olarak girmiştir. Bir müddet sonra yine zorunlu olarak Mısır'a gönderilmiş, orada tanıştığı 300 kişilik bir Alman orkestra heyeti ile üç yıl çeşitli ülkelere düzenlenen turnelere katılmıştır. Cumhuriyetin ila nından sonra Ankara'da kurulan Riyaset-i Cumhur Orkestrası'nda şef olarak çalışmıştır.

1926 yılından itibaren Kayseri, Edirne, Nişantaşı, Elazığ, Biga, İzmir ve Karşıyaka'daki çeşitli okullarda musiki öğretmenliği yapan Ahmet Yekta Bey, 31 Mart 1950 tarihinde bir kalp krizi sonucu İzmir'de vefat etmiştir.

Semâî Usûlü

*) 3 zamanlıdır.

*) Türk müzikisindeki, iki basit usûlün ikincisidir. Bu sebeple terkinde başka hiç bir usûl yoktur.

*) 3/8'lik, 3/4'lük ve 3/2'lik mertebeleri varsa da, ençok 3/4'lük mertebesi kullanılmıştır. 3/2'lik olan üçüncü mertebesi ancak bazı Yürük Semâî eserlerin içinde, bir iki usûl kadar yer alır. 3/2'lik mertebeye Darb Usûlü de denir

*) Şarkılarda, türkülerde, ilâhilerde, saz semâîlerinde dördüncü hânelerde kullanılmıştır.

Semâî Darb Usûlü

[3 / 4] m e r t e b e s i

1 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]

2 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]

3 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Müzikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hurşit UNGAY

2) ' Türk Müzikisi Nazariyatı ve Usulleri-Kudüm Vezneleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN (1941- 2010)

Nezzen

Aka Gündüz Kutbay

Aka Gündüz Kutbay, bir ney üstadı, bir baba, bir dost, hardes, birçok neyzenin manevî hocası. Ney onun ellerinde değerini bulur, onun ellerinde anlam kazanır. Her nefesin sonunda ayrı bir duygu oluşurdu dinleyende. 17 Ağustos 1934 doğmuştu. Pederzadeleri Mehmet Zeki bey PTT'de telgraf müdürlüğüdür. Validesi ise Hacer Münire hanımdır. Halıcıoğlu'nda dünyaya gelen Aka Gündüz Kutbay, ilkokulu da yine doğduğu semtte okur. Çeuresi tarafından hareketli ve renkli bir kişilik olarak tanınan Aka'nın maalesef okulla alakası pek yoktur. Ortaokula Eyyüpte başlayan Aka bey 2. sınıftayken okulu bırakır. Babası Zeki bey oğlunu, bari elinde bir işi olsun diyerek Kunduracı İsmail Efendi'nin yanına çırak verir. Büyük üstad burada ustası İsmail Yener'in oğlu Bahattin Yener'in teşviikile Eyyüp musiki cemiyetine gider. Orada Gausi Baykar'dan müsaade alır, tamam der Aka gel yarın sana bir ney verelim de başla bakalım. Aka usta daha ilk günden çözer neyin dilini. 3 yıl boyunca iyice pişer Gausi hocasının yanında. 3 yılın sonunda Gausi Bey derki "evlat, ben sana bir çift kanat taktım, bundan sonra ister uçar ister düşersen, bundan gayrısı sende". Böyle denilince Aka bey alır eline neyini başlar hayat serüvenine. İlk durağı Radife Erten'in evindeki koro olur. İyice geliştirir kendisini burada. Daha sonra vatani görev için ayrılır buradan. Döndüğünde yani 1957 yılında İleri Türk Musikisi konservatuvarına girer. Ardından Laika Karabey'in yönettiği koroda çalışmaya başlar. Hayatı boyunca aşık olduğu neyini hiç elinden bırakmaz Aka Gündüz Kutbay. Neyi elindeyken zaman mefhumu yok olur onun için. Saatler geçer terden sırlıklam olur yine de ilk anki hevesle, azimle devam eder üflemeye. Onu sahip olduğu bu konuma getiren de işine duyduğu bu tarifsiz sevgi, bu hevestir aslında. Ney macerasına Laika Karabey'in ardından ayrıldıktan sonra uzun bir süre Üsküdar musiki cemiyetinde devam eder. Daha sonra 1960 senesinde İstanbul Radyosu imtihanından başarıyla geçerek radyo sanatçısı unvanını alır. Uzun yıllar radyoda ney üfler. Aynı zamanda bir dönem İstanbul Türk Musikisi Devlet konservatuvarında ney öğretmenliği vazifesine getirilir. Hayatının her anını ayrı bir başarıyla donatan büyük usta, uzun süre katıldığı şebi arusu törenlerinde Nezen Halil Can'ın vefatından sonra Sernezenlik (neyzenbaşlık) görevini devralır. Bu makam bir neyzen için çok büyük önem arz eder. Aka Gündüz Kutbay 1966 yılında radyoda solistlik yapan Süheyla hanımla evlenir. Bu evlilikten birde hakan adında bir çocukları olur. Aka bey sanatsal kişiliğinin yanı sıra gündelik hayatında da bir o kadar renkli bir kişiliğe sahiptir. Hiçbir zaman yanından ayırmadığı neyine yaşam boyunca ordan oraya koşmuş durmuştur. Türk musikisinin yurt dışında tanınmasına büyük katkı sağlayan Aka Gündüz Kutbay, yurt dışında çeşitli konserler de vermiştir. O, neyi sadece bir enstrüman olarak değil, sanki vücudundan bir parçaymışçasına çalar, ona hakim olurdu. Her notada bambaşka bir ustalık sergilerdi. Derdini onunla anlatır, hiç tanımadığı insanlarla neyi sayesinde konuşur, onların dertlerine ortak olurdu. Bununla ilgili arkadaşı Abdi Coşkun bir hatırasını anlatır bir belgeselde: Newyork'ta bir konserden çıkmış yürüyorduk, sağda solda sokak orkestraları vardı 3'er 5'er kişilik. Bir ara Aka kayboldu. Nerede bu adam derken arkama bir baktım ki bizim Aka oturmuş neyini çıkarıyor. Başladı sonra o grupların birisiyle beraber caz çalmaya. Kaptırdı gitti kendisini ahenge. Üstad bu eşsiz kişiliğiyle kendi hayatını renklendirmesinin yanı sıra arkadaşlarını da çoğu zaman yanında sürüklermiş. Bir defasında yine Abdi beyi sabah gün doğmadan aramış. Uykulu uykulu konuşan Abdi Bey derki "ah canum uyandırdım mı seni, ay ay bilemedim tarzı hafifletici kelimelerden sonra kalk demiş gel sokağın başına. Eee arkadaş napalım kalktık hazırlanlık mecbur diyor Abdi Bey. Tutmuş kolundan nereye gittiklerini bile söylemeden uzunca yürümüşler. Tam gün doğumunda köprüdelebermiş. Gün doğumunda buralar çok güzel oluyor, hele Üsküdar bambaşka, diye açıklamış bu küçük maceranın sebebinin kadim dostuna. Hayattan zevk alma konusunda pek bir maharetliymiş üstad. Bilhassa yemek konusunda nadide insanlardandı. Bir oturuşta 5-10 tabak döner, tabaklar dolusu pilav yediği söylenir. Hatta bir seferinde iş dönüşünde, evdeki bir koca tencere çığ dolmayı yemiş de sabah Süheyla hanıma eline sağlık güzel olmuş, yalnız pirinçler biraz diri kalmış dediği de bilinmektedir.

Yine bir gün yakın dostu Abdi Beyi almış yanına başlamışlar yürümeye, varmışlar Karaköy'e. Oradan vapurla Yalova'ya. Abdi Bey durmadan yahu Aka nereye, SUS!, el mecbur devam, Yalova'dan binmişler otobüse dooogru Bursa'ya. İner inmez de soluğu hebaçıda almışlar. Kış günü, üşüyoruz da diyor Abdi Bey, tuttu bir anda getirdi beni buraya. Geldi garson, dedi ki 3 porسیون bana 3 de arkadaşına. Aman Aka napıyorsun derken sen karışma dedi. Geldi yemekler, o yedi ben yedim o yedi ben yedim, eninde sonunda ikimizde bitirdik. E dedim Aka haydi kalkalım madem, ses yok. Birazdan, haydi aka, ses yok. Az sonra haydi dedi kalkıyoruz. Tam ayaklandım kaptıya doğru bir baktım ki karşıdan Burhan Dikencik geliyor. Bursalıdır aslen. Aka ona haber vermiş, şu saatte kebaçıda oluruz diye. Ev sahibi de o ya hani hesabı ona ödeyecek. Geldi dedi garsona, çok yer bu, kaç tane yedi? 3 efendim Abdi tektir ama dedi, yok dedim benim de 3. Öyle deyince şaşırda adamcağız, diye gülerken bitiriyor Abdi Bey. Her anında her şeyi yapabilecek potansiyelde bir kişilik hayal edin. Az önce yoğun bir konserden çıkısa bile, bir sokak sanatçısının ezgiyi kapılıp sanki hiç yorulmamış gibi aniden neyini çıkarıp başlamış üflemeye. Nihat doğu anlatıyor bu kez, New York'ta bir konserden çıkmışız yürüyörüz caddede. Bir genç var, halinden belli sokakta yatıp kalkıyor. Bir flüt var elinde, ağır ağır bir şeyler çalmaya. O bitti bu sefer genç karşılık verdi, bir süre sonra ikisi de iyice daldılar olaya, kaybettiler kendilerini. Başladılar sonra ağlamaya, bizi de ağlattılar. Anlatırken dalyor gözleri Nihat Bey'in, çok sevmiş belli. Zaten sevmeyeni var mıdır ki böyle birisinin? Çekemeyen vardır elbet, orası ayrı.

Yetiştirdiği talebelerden Saadetin Özçini ustası hakkında, mert bir insandı diyor, diyeceğini gizlemeden ardından değil direkt yüzüne derdi. Çok ney üfledik beraber, bazı zamanlar gece yarılarna kadar devam ettimiz olurdu, hiç yorulmazdı. Onun da gözlerinde özlem, sevgi....

Zaman zaman kaybolmuş ortadan üstad. Samandıra'ya gider en güzel kamışları seçer, toplar bir şekilde evine getirir yığarmış. Sonra da başlamış kesip oymaya, onlardan bir ney yapmaya, hem de salonun tam orta yerinde. Eşi Süheyla hanım çok dert yanmış zamanında bu yüzden. Böyle dolu dolu bir hayatın sonu da dolu dolu olmuş elbet. Tarih 27 Ağustos 1979. Sıcak bir yaz günü yine. Aka Bey İstanbul radyosuna solo programına gidecek, gitme diyor eşi Süheyla hanım, yine asabını bozacaklar. Bu sefer son diyor, vallahi bir daha gitmem. Bu şekilde çıkıyor evinden bir önceki sene kendi isteğiyle emekli olduğu iş yerine doğru. Abdi Coşkun da orada. Kucağımda vefat etti diyor, hiç unutmam. Aka'da bir gariplik var, titredi, sonra bir iki garip hareket, ben klasik Aka dedim sonra içimden. Neva perdesi çalarken fenalaştı neyi düştü elinden. Kalp krizi... Ben bildiğim kadarıyla kalp masajı yapmaya çalıştım, bir ara açtı da gözünü hatta birşeyler söyledi. Tam emin değilim, anlayamadım çünkü. Ya Allah dedi ya da Ya hakan dedi. Sonra kaybettik onu. Hatırlamak istemiyorum diyor o anı. Kardeşim gibiydi Aka benim. Herhalde kardeş acısı böyle olsa gerek diye noktıyor sözlerini. Büyük usta, çıkardığı eşsiz dem sesleriyle yüzlerce kalbi titretmiş o büyük sanatkar, kendi kalbinin titremesine yenik düşerek veda ediyor bizlere. Zincirlikuyu mezarlığına defnediliyor cenazesi. Eğer olur da birgün yolunuz o tarafa düşerse girip de bir ziyaret etmeniz dileğiyle. Hoşçakalın.

Kaynak : <http://www.cakildergi.com>